

# Związek a problem wypłat nauczycielom pensji za czas strajku

25.04.2019 | Oświata

W mediach trwa ożywiona dyskusja na temat możliwości wypłacenia nauczycielom wynagrodzenia za strajk. Przedstawiciele oficjalnych instytucji włączają się do tej debaty, formułując czasem categoryczne opinie. Władze ZNP wystosowały w tej sprawie list do samorządowców (**w załączeniu**).

Wiele miast zapowiada ustami swoich organów, że pozostawi w gestii dyrektorów szkół środki finansowe, wynikające z przyjętych planów finansowych, pozostawiając ich inwencji sposób załatwienia tego problemu. Pojawiają się pomysły dodatkowych nagród, dodatkowych zajęć i innych sposobów przyjętych w regulowaniu stosunków pracy. W niektórych miastach organy stanowiące podejmują intencyjne uchwały, zachęcające burmistrzów / prezydentów do jak najdalej idącej elastyczności w tym zakresie.

Miasta pytają, czy Związek Miast Polskich zajmie w tej kwestii jakieś stanowisko. Biorąc pod uwagę ściśle prawniczy charakter problemu, a także różne podejścia do jego rozwiązania, prezentowane przez władze miast, **nie należy oczekiwać, by Zarząd Związku podjął w tej sprawie uchwałę**. Jako taka i tak nie miałaby ona żadnej mocy prawnej, ani też nie wiązałyby żadnego z miast członkowskich. Związek ma jednak służyć swoim miastom członkowskim, zatem tam, gdzie pojawiają się konkretne pytania, stara się pozyskiwać materiały ułatwiające podejmowanie niezbędnych decyzji.

Ostatnio przypomniano sytuację sprzed kilku lat, gdy problem wypłat za czas strajku był już przedmiotem rozważań i gdy znaleziono jego rozwiązanie w postaci **porozumienia strajkowego (postrajkowego)**.

Strajkujący nauczyciele (zakładowa organizacja związkowa) mogą ze swoim pracodawcą (szkoła, w której imieniu występuje dyrektor szkoły) zawrzeć porozumienie, na podstawie którego nie tylko istnieje możliwość potrącenia na raty (co zapowiadają niektóre miasta), ale też wypłaty wynagrodzenia za okres strajku. Porozumienia zawierane w związku ze sporem zbiorowym (strajkowe lub postrajkowe) mogą zawierać postanowienia bardziej korzystne niż ogólne przepisy prawa, regulujące stosunki pracy. Żaden przepis prawny nie ogranicza ich zawartości.

Oczywiście **nie może być mowy o porozumieniu z organem prowadzącym szkołę (samorządem)**, który NIE JEST PRACODAWCĄ dla nauczycieli.

Strajk musi być legalny, który to warunek obecny strajk nauczycieli oczywiście spełnia. Natomiast doktryna uważa, że porozumienie można uznać za źródło prawa pracy, **jeśli ma umocowanie ustawowe**.

W orzecznictwie dotyczącym takich sytuacji na uwagę zasługuje wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.09.2013 roku (III PK 88/12). Wynika z niego, że trakcie sporów zbiorowych prowadzonych na podstawie ustawy z 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. nr 55, poz. 236 ze zm.) wyraźne ustawowe oparcie mają porozumienia zawarte w bezpośrednich rokowaniach (art. 9 ustawy) oraz w czasie mediacji prowadzonej przez mediatora (art. 14 ustawy). SN wskazuje, że porozumienia strajkowe i postrajkowe (przyjęte w czasie strajku albo kończące go lub akcją protestacyjną) są źródłem prawa pracy (art. 9 § 1 kodeksu pracy). Zawarto je bowiem w zakresie ustawowych procedur polubownych, w bezpośrednich rokowaniach stron sporu albo przed mediatorem. W praktyce oznacza to, że porozumienia zbiorowe można zawrzeć na każdym etapie trwania sporu, również w czasie lub na zakończenie strajku bądź akcji protestacyjnej. Możliwość uznania takiego porozumienia za źródło prawa pracy wskazuje także wcześniejszy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.09.1999 roku (I PKN 243/99).

#### **W załączeniu sporządzona w tej sprawie informacja prawna.**

Pojawia się jednak jeszcze jeden problem: **potrącania pensji za dni strajku**, ponieważ nauczyciele otrzymują wynagrodzenie z góry. Wynagrodzenie za udział w strajku należałoby więc im potrącić w kolejnym miesiącu. Pracodawca, w ramach kształtowania stosunków pracy, może zastosować postanowienia zawartego porozumienia, jeśli kwestia potrąceń jest w nim uregulowana.

Niektórzy prawnicy wątpią, czy w ogóle można potrącać. Przypominają, że - zgodnie z art. 87 kodeksu pracy, w związku z art. 91c Karty Nauczyciela - potrącenia można dokonać jedynie w ściśle określonych przypadkach, którymi są: roszczenia alimentacyjne, sumy egzekwowane na mocy tytułów egzekucyjnych, zaliczki pieniężne i kary finansowe. Ustawa nie wymienia natomiast potrąceń za czas strajku !...

(apo)

#### **Załączniki**

**INFORMACJA PRAWNA | WYNAGRODZENIA ZA OKRES STRAJKU-STANOWISKO ZNP**